

Halászzati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

IX. évfolyam

2008/
november

A Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa
információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

Öreg-tavi nagy halászat

Az idei tatai „Öreg-tavi nagy halászat” – amit nyolcadik alkalommal rendezett meg a Tatai Mezőgazdasági Zrt. – kétnapos eseménnyé bővült. Az első napon, október 25-én a reggeli hálövetés, hálózás után majorettek vonultak fel fúvószenekar kíséretében. Michl József, Tata polgármestere a rendezvény védnökeként szolt a szép számú közönséghez. Dr. Orosz Sándor, a Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa ügyvezető elnöke, a rendezvény fővédnöke nyitotta meg a rendezvényt. Az Öreg halász szobrát idén is megkoszorúzták, délután pedig szakmai konferenciára várták a hallgatóságot. A napot az első tatai halászbál zárta.

A második napot szintén a halászok kezdtek hálózással, hálövetéssel. Akárcsak szombaton, vasárnap is készítettek különleges ételeket a magyar halfőző bajnokok. Ott láthattuk közöttük a Mészáros házaspárt, Pált és Katalin asszonyt, az idősebb Mójzes Imrét, Nagy Gyulát, Jenei Lászlót és még sorolhatnánk. Elmondható, hogy

ságra oda kellett figyelnie, így joggal mondhatta vasárnap este, hogy jövőre is annak reményében szervezheti meg a rendezvényt, hogy több ezer látogató lesz jelen.

Orosz Sándor megnyitó beszédében egy halas mesébe bújtatta el mondanóját. Az öreg harcsa, mint a halak szóvivője elmél-

Tartalom:

Otthonra letek a hódok	
Magyarországon	3
Elhárítani a vírusveszélyt	4
Sztárok a tóparton	5
Haltermelés és természetvédelem	6
Ülésezett az intenzív termelők tagozata	7
Magyar-szlovén együttműködés a ritka pisztrángfélék tenyésztésében	8

dik. A halétel ugyanis nemcsak sokféle, de ízletes, egészséges étel lehet, amelynek egyre gyakoribb fogyasztása az ország egészségi állapotán is jelentősen javíthat. S ezzel tulajdonképpen egy soha véget nem érő mesét hallhatott a közönség, hiszen a magyar halászok abban reménykednek, hogy a hazai halfogyasztás évről évre nő.

Major Dezső vezérigazgató

mindkét napon óriási tömeg gyűlt össze, és minden főzősátornál elkelték az ételek, amelyeket csak halból készítettek. A lovas felvonulás nagy közönségkért aratott. A színpadon pedig peregetek az események, együttesek, zsebszínház, zenekarok léptek fel egymás után. Utcabállal búcsúztatták el az eseményt.

Major Dezső, a Tatai Mezőgazdasági Zrt. vezérigazgatója szusszanásnyi időt sem engedhetett meg magának. Ahhoz, hogy a rendezvény sikeres legyen, minden apró-

Haraszthy László szakállamtitkár

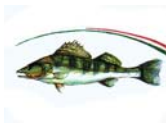
kedett azon, hogy milyenek a magyar halfogyasztási szokások. Tíz évvel ezelőtt kevés halat evett a magyar, ami abból is meglátzott, hogy a vízben sokkal sűrűbben voltak a különféle halfajok. Azóta több mint egy kilogrammal növekedett az egy főre jutó éves halfogyasztás, ezért az öreg harcsa arra intette társait, hogy ha tudják, kerüljék el a halászok hálóját. De ha már bekerültek a hálóba, akkor azon imádkozzanak, hogy kiváló, hozzáértő szakács bográcsába kerüljenek, mert így senki sem csaló-

Dr. Forgács Barnabás szakállamtitkár

A délutáni szakmai konferencián – a Halászat és természetvédelem címet adták a rendezvénynek – az első előadó Haraszthy László szakállamtitkár (KvVM) volt, aki a tógazdaságok szerepéről beszélt a természetvédelem kapcsán. A szakállamtitkár azal kezdte mondanóját, hogy volt egy ország, amely 24–25 százaléknyi vízfelülettel rendelkezett, ma viszont másfél százalék az arány. A Balaton, a Fertő-tó, a Velencei-

(Folytatás a 2. oldalon)

Öreg-tavi nagy halászat

(Folytatás az 1. oldalról)

tó megmaradtak, de sajnálatos, hogy a mesterséges tavak nem szerepelnek a térképeken, pedig ezek is több mint 30 ezer hektárnyi vízfelületet jelentenek az országnak. S a természetes vizek mellett a halastavak szerepét sem szabad elhanyagolni, mert a Natura 2000 programból nehéz volna kihagyni ezeket a tógazdaságokat. Az Európai Unió többféle irányelvet írt elő a program végrehajtásához – Víz Keretirányelv, Madárvédelmi Irányelv, Élőhelyvédelmi Irányelv – amelyeknek elsődleges szerepük, hogy az adott táj védelmét, biodiverzitását, fenntarthatóságát biztosítsák a gazdálkodók. Magyarország jól áll a Natura 2000 programba bevonható területek szempontjából, hiszen a magyar területek az Európai Unió Natura 2000 programba vont területének a 21 százalékát teszik ki. A közösségi jelentőségű élőhelyeink száma 46, s ebbe a halastavak jó része – 19 ezer hektár – is beletartozik.

Egyetlen gazdálkodó sem kényszeríthető arra, hogy veszteségesen tevékenykedjen, ezért szükség van a közös gondolkodásra, hangsúlyozta a szakállamtitkár. A Natura 2000 programban való részvétel jelentős gazdálkodási kötelezettséggel jár, például a tógazdáknak el kell viselniük a madárkárból adódó veszteségeket. A kormorán-kérdést csak uniós szinten lehet kezelni, mert országhatárokon átnyúló a probléma. A halgazdálkodók és a természetvé-

dők kapcsolata mára sokat javult, s miután a párbeszéd napi szinten zajlik, ez közelebb visz a vitás kérdések megoldásához. A nemzeti parkokkal is több ponton van együttműködés. Igény mutatkozik ma már az ökoturizmusra, nem véletlen, hogy a környezetvédelmi tárca elkészítette az ökoturizmus stratégiáját, amelybe a halas tavak iránti érdeklődés is becsatlapolható. Még-

Dr. Orosz Sándor ügyvezető elnök

pedig oly módon, hogy a nemzeti parkok termékeit a halastavi szolgáltatásokkal közös marketing program keretében reklámozzuk.

Haraszthy László szólt végezetül az EU Víz Keretirányelvről, amely 2015-ig súlyos megteendő lépéseket ír elő a magyar államnak is. A cél az ökológiai állapot elérése minden víztestnél, ezért a mesterséges víztestek gazdálkodóinak – tározókról, halastavokról, csatornákról van szó – figyelembe kell venniük a természetvédelmi előírásokat. A jövő egyértelmű: egymásra vagyunk utalva, természetvédők és termelők, ezért elkerülhetetlen az együttműködés. S ha már így van, akkor tegyük ezt megértéssel.

Dr. Forgács Barnabás szakállamtitkár (FVM) „Az extenzív tógazdaságok helye az agrár-környezetgazdálkodásban” címmel tartott előadást. Az előadó szólt a halastavi tógazdaságok vidékfejlesztésben betöltött szerepéről. Az extenzív tógazdaságok

kiemelkedő szerepet töltenek be a vidék arculatának megőrzésében, a biodiverzitás fenntartásában, s már megvalósult az úgynevezett multifunkcionális gazdálkodás feltételrendszere. Az agrár-környezetgazdálkodási program tulajdonképpen 2004-ben indult, s három év alatt 23 500 támogatási kérelmet hagytak jóvá. Az induló programban 167 tógazdasági gazdálkodó vett részt, 23 ezer hektár vízfelülettel, amelyeknek évente 1,2 milliárd forintot fizettek ki. A program öt évre szól, így a 2009. év végéig érvényesek a szerződések.

Musicz László elnök

Nagy és vitatott kérdés, hogy mi lesz 2009 után? A szakállamtitkár egyértelművé tette, hogy az FVM folytatni szeretné a programot, de a jelenlegi konstrukció már nem finanszírozható az EMVA-ból. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Terv – amelyet az EU jóváhagyott – azt tartalmazza, hogy csak az a tógazdaság kaphat akgtámogatást, amelynek a bevétele legalább 50 százalékban mezőgazdasági tevékenységből származik, s nem értékesítési céllal tenyészti a halat. Ha ezt a feltételt nem fogadja el a magyar tárgyalófélfel, akkor az EU nem hagyta volna jóvá az ÚMVT-t, így esztünk volna mindenféle uniós támogatási forrástól. Az Európai Halászati Alapból viszont nincs pénz az akgtámogatásához, ezért az FVM nem is számol azzal, hogy az EHA-ból fizesse a program folytatását. Az uniós tárgyalások, egyeztetések folynak, s a szakállamtitkár azt az álláspontot képviseli, hogy Magyarországnak szüksége van az extenzív halastavi termelésre, amihez szorosan kötődik a vizes élőhelyek fenntartása, az agrár-környezetgazdálkodás céljainak a megvalósítása.

Forgács Barnabás végezetül arról is szólt, hogy Brüsszel elfogadta a Halászati Operatív Programot, amelynek keretében öt év alatt 12 milliárd forint jut az ágazat fejlesztésére. Az új konstrukció 2009 januárjától indítható, az eljárás egyszerűsített lesz, így 2009 nyár elején már dönthetnek a pályázatokról, s év végére már fizethetnek is a támogatásokat. A szakállamtitkár arra hívta fel a figyelmet, hogy a tárca szeretné a fejlesztési forrásokat teljes mérték-

Mindig nagy közönségikert arat a hálózás

ben lekötni, ehhez azonban a vállalkozóknak kell megfelelő pályázatokat benyújtaniuk. Arra is figyelmeztetett, hogy október 18-tól meghirdettek négy vidékfejlesztési programot, amelybe a halászok a horgászat és a turizmus révén bekapcsolódhatnak. Az erről szóló pályázatokat november 30-ig adhatják be az érdeklődők.

Musicz László, a Magyar Madártani Egyesület megyei elnöke „Madár- és természetvédelem a halastavakon” címmel tartott előadást. Arra a kérdésre kereste a választ, hogy miként élnek együtt a halászok a természetvédelmi tevékenységgel? A kérdést fordítva is feltehetjük: hogyan él meg a természetvédők a halastavi termeléssel járó bonyodalmakat? Az elnök szerint szimbiózis, kölcsönösen hasznos együttélés alakult ki e területen. Tatán és környékén a mintegy ezer hektáros vízfelületen óriási tömegű madárvilág él. Természet és kultúra sajátos találkozhelyeit jelentik a tőegységek, különös tekintettel a tatai Öreg-tóra.

Az Öreg-tó-Általér terület rehabilitációja jövő tavasszal indul, s kezdetben 1,5 milliárd forint áll rendelkezésre a program végrehajtásához. A teljes munka elvégzéséhez 6–7 milliárd forint szükséges. Tata és környékének területe kiváló madárvonulási folyosót biztosít a tízezres madártömegeknek. Itt együtt kell élni a természetvédelemmel. Vizsgálták a halastavi madárkárok mértékét, és bizony a vizsgált 800 hektáron hat madárfaj összesen 48 tonna halat evett meg egy év alatt. A madárvonulaton kívül jóval kisebb a kár. Az elnök azzal fejezte be mondandóját, hogy köszönet jár a Tatai Mezőgazdasági Zrt.-nek a partnerség és az együttműködés okán.

Major Dezső vezérigazgató esettanulmányt mutatott be a cég halastavain, amelyek 760 hektárt tesznek ki. Az előadásban némi áthallások hangzottak el az előző

Michl József polgármester is koszorút helyezett el az Öreg halász szobránál

előadásból, viszont a gazdálkodás és a természetvédelem közötti konfliktusok már konkrétumként fogalmazódtak meg. A vezérigazgató úgy fogalmazott, hogy a törvényi szabályozás kétarcú, s igyekszik elodázni a tényleges károk megtérítését. S ez a helyzet lényegében az uniós csatlakozás után sem változott. A gazdálkodói dilemmák kérdések formájában hangoztak el. Milyen lesz az agk örökébe lépő támogatás módja, mértéke? Folytonos lesz-e a támogatás, vagy megismétlődik a NAKP-efektus? A Natura 2000 területek támogatásáról és a kártalanításról le kell-e mondani végérvényesen?

Az utolsó előadást Orosz Sándor elnök tartotta, mégpedig „Természetvédelem és

agrár-környezetgazdálkodás a halgazdálkodók nézőpontjából” címmel. A szövetség már egy éve azt az álláspontot képviseli, hogy az agk programot folytatni kell, s ha más megoldás nincs, akkor az államnak kell finanszíroznia a gazdálkodók ebből fakadó többletköltségeit. Sajnálatos, hogy egy jó kezdeményezést megkérdőjeleznek, s az is, hogy Brüsszelben nem hiszik el, hogy ennyi halastó részese lehet a programból.

Elavult az a gondolkodás, amely csak kártalanításról és korlátozásról beszél. Nem korlátozni kell, hanem ösztönözni a gazdálkodókat arra, hogy minél többen vegyenek részt a programban. Ha ugyanis nincs halastó, akkor nincs biodiverzitás sem. A halászság az

értelmes tevékenységet szeretné folytatni, s ha van kár, akkor azt az állam kompenzálja. A program folytatásához szükséges forrásról a kormánynak kell gondoskodnia, s ha máshonnan nem, akkor a hazai forrásból kell finanszíroznia, mert óriási értékek vesznek el. Az elnök szerint konfliktusgerjesztő intézkedésekre nincs szükség.

A Víz Keretirányelvel kapcsolatban az elnök hangsúlyozta, hogy a felszíni víztesteket védeni szükséges. Am a halastavakba bejövő víz minőségét senki nem vizsgálja, csak a kimenő vizet. A tőgazdaságok nem szennyezik a vizet, ezért kapják meg ugyanazt a védelmet, mint a természetes vizek, mondta végezetül Orosz Sándor.

Hajtun György

Otthonra leltek a hódok Magyarországon

Október 31-én 5 hódcsaládot, összesen 14 példányt telepített a WWF Magyarország természetvédelmi szervezet a Tisza árterébe, Tiszatarján közelében. Ezzel lezárult az OBI és a WWF együttműködésében zajló több, mint tíz éve tartó hód-visszatelepítési program.

Az eurázsiai hódról (*Castor fiber*), Európa legnagyobb testű rágcsálójáról régen azt hitték, hogy vízi életmódja miatt a halhoz hasonlóvá válik, ezért húsát böjt idején is fogyasztották. Vízálló prémje nagyon kelendő volt, csizmát és kucsmát készítettek belőle. Olyan eredményesen vadászták őket, hogy a XIX. század közepére a hódokat kiirtották Magyarországról.

1996-ban Európa egyik legnagyobb árté-

ri erdőségében, a Duna-Dráva Nemzeti Parkhoz tartozó Gemencben indította el az OBI kizárólagos anyagi támogatásával a WWF Magyarország hód-visszatelepítési programját, melynek célja az volt, hogy Európa legnagyobb testű rágcsálóját ismét megtelepedjen Magyarországon. 1996 és 1998 között a holtágrendszerben 32 hódot bocsátottak szabadon. 2000-ben és 2002-ben a hajdan kiterjedt lápjairól híres Hanságba került 24 Németországból származó hód. Ezután a Tiszára esett a választás, ahol az elmúlt években minden természetvédelmi oltalom alatt álló folyószakasz sora került. A WWF eddig összesen 221 egyed telepített vissza, melyek mind vadon élő, csapdával befogott példányok voltak. Időközben a spontán bevándorlás is megkezdődött a Szigetközben, a Rába mentén, és már Zala megyében is felbukkantak a határ túoldaláról származó hódcsaládok.

A telepítéseket minden alkalommal előzetes élőhely-felmérés előzte meg. A betelepített hódok Németországból érkeztek, de az állatok megindult bevándorlása nyomán is szaporodni kezdtek hazánkban a hódok. A becslések alapján több mint 500 példány él ma Magyarország területén, a legtöbb család a Szigetközben és a Hanságban fordul elő. A betelepített és bevándorolt állatokat egyaránt nyomon követik, élőhelyeiket szakemberek és természetjárók segítségével kísérik figyelemmel.

„Büszkék vagyunk arra, hogy az OBI és a WWF Magyarország ilyen sikeres programot zárhat. A hódok újra megtelepedtek hazánkban, és innentől kezdve mindannyiunk felelőssége, hogy továbbra is a természet szereplőjé maradjanak.” – mondta Figeczky Gábor, a WWF Magyarország természetvédelmi igazgatója.

Elhárítani a vírusveszélyt

Az elmúlt hónapokban több halászati eseményen is szó esett a KOI herpeszvírus okozta veszélyéről. Hogy ezt a betegséget mennyire komolyan kell venni, jelzi, hogy nem csupán Lengyelországban, de már Németországban is jelentős károkat okozott a vírus megjelenése a pontytermelő gazdáknak. Nem véletlen, hogy a magyar haltermelők mindent megtesznek az ellen, hogy akár egyetlen KOI herpeszvírus által fertőzött hal is valamelyik tóegységbe kerüljön. Eddig sikerült elkerülni a veszélyt, s mára elmondható, hogy a magyar hatóságok is a halászság mellett állnak ebben a kérdésben. Dr. Orosz Sándor, a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa ügyvezető elnöke arról tájékoztatott, hogy milyen további lépéseket várnak az illetékes hatóságoktól a hazai pontyállomány megvédése érdekében.

A szakmában közismert, hogy új víziállat-egészségügyi előírások léptek hatályba, amelyek a korábban is az állatok érdekeit szem előtt tartó tógazda számára tulajdonképpen nem jelentenek lényegi változásokat az eddigiekhez képest. Ha valaki mégsem tartotta volna magát e törvény paragrafusainak betartásához, végrehajtásához, annak most érdemes alaposan tanulmányoznia az új törvényt, már csak azért is, mert – ahogy mondani szokás – a nemzetközi vírusveszély-helyzet „fokozódik”, mégpedig a vízi állatok esetében is.

Az új szabályozás szigorú járvány-megelőző előírásokat tartalmaz, hangsúlyozta az elnök, s úgy tűnik, hogy az Európai Unió is inkább szigorít a szabályozásában, semmint az enyhítés irányába menne. Magyarországon a rendszerváltás előtti rendkívül hatékony állat-egészségügyi rendszer működött – a világ egyik legjobb állat-egészségügyi védelmi rendszerének tartották – így a magyar hatóságoknak nem nehéz a korábbi helyzetet visszaállítani. Az új jogszabály alkalmas tehát arra, hogy a járványveszélytől megmentsse a magyar hal-, pontosabban pontyállományt.

Két, meglehetősen ellentétes irányú mozgás közös eredőjéből vonható le ez az optimista következtetés. Közismert, hogy hosszú ideig bejelentési kötelezettség alatt állt a ponty tavaszi virémia betegsége. Ezeket a vírusvizsgálatokat Magyarországon több mint tíz éve végzik, s ezek alapján megállapítható, hogy a magyar pontyállomány vírusmentes. Ezt a mind víziállat-egészségügyi, mind pedig élelmiszerbiztonsági szempontból kívánatos állapotot – ami ráadásul komoly piaci érték – fenn kell tartanunk. Az Európai Unió levette a tavaszi virémiát a bejelentési kötelezettség alá tartozó betegségek listájáról, de megadta azt a szabadságot az egyes tagállamok főállatorvosainak, hogy a számukra fontos, egyébként nem bejelentési kötelezettség alá tartozó betegségek esetében is ugyanazokat a szabályokat rendeljék el, mint a bejelentési kötelezettség alá eső betegségeknek.

A magyar halászság egyetért a magyar hatóságokkal abból a szempontból, hogy ezen az alapon tovább foljanak a vírusvizsgálatok,

és az a döntés született, hogy a kontroll folyamata ne szakadjon meg. A tavaszi virémia esetében ugyanazokat az előírásokat érvényesítjük minden Magyarországra érkező pontyszállítmánnyal szemben, mint ami a hazai pontytermelőknél továbbra is előírás. Ennek megfelelően Magyarország területére csak olyan előhalszállítmány léphet be – függetlenül a felhasználási céltól –, amelynél igazolják a tavaszi virémia-mentességet. A magyar hatóságok tehát megkövetelik az olyan állat-egészségügyi bizonyítványt, amely tartalmazza a mentességre vonatkozó igazo-

Óvni kell a pontyot, mert ez a kenyérhal

lást is. Ez igen kemény intézkedés, de a hazai pontyállomány megvédése érdekében feltétlenül fontos érvényesíteni ezt az előírást.

A KOI herpeszvírus esetében fordított a helyzet, mivel az Európai Unió most tette fel e betegséget ugyanarra a listára, amelyről a tavaszi virémiát levették. Magyarországon – kopogjuk le – mindeztideig nem jelent meg sem a vírus, sem a betegség. Az elnök azzal támasztja alá ezt a kijelentését, hogy miután az adatok, tapasztalatok alapján ez a vírus közeledett, majd megjelent Európában, a magyar halászok az állat-egészségügyi intézményekkel közösen vizsgálták – különösen az ismeretlen elhullások esetében – az állo-

mányt. A vizsgálatok azt igazolják, hogy e betegségeket nem a KOI herpeszvírus okozta, tehát ez is bizonyítja, hogy Magyarországon nincs jelen ez a betegség. Azáltal, hogy az EU felvette a listára a KOI herpeszvírust, lehetőség nyílt arra, hogy – az egyébként a halszállítás szempontjából fontos – vírusmentes egységövezet vagy ország címre pályázzunk. Ha ezt a besorolást a brüsszeli Bizottság megadja, akkor – miként a tavaszi virémiánál – a KOI herpeszvírus esetében is megkövetelhetjük a halszállítmányok mentességi igazolását. A szövetség célja az, hogy Magyarországra csak minimum két vírustól való mentességet igazoló állat-egészségügyi bizonyítvánnyal rendelkező pontyot lehessen a határainkon kívülről behozni. Erre reális esély mutatkozik: a KOI herpeszvírus esetében történelmi alapon, a tavaszi virémiánál pedig a főállatorvosi intézkedés eredményeként.

Azoknak a pontyszállítmányoknak, amelyek Magyarországra irányulnak, komoly állat-egészségügyi feltételeket kell teljesíteniük, hangsúlyozta az elnök, aki mindenki megértését és együttműködését kéri a hazai pontytenyésztő ágazat nevében, miután nem kis dologról van szó. A hazai pontyállomány állapotától függ a halászok sorsának alakulása, mivel – ahogy *Lévai Ferenc* társelnök is fogalmazott – kenyérhalról van szó. Nem szabad még csak az esélyt sem megadni annak, hogy bármilyen – akár anyagi – megfontolásból veszélynek tegyük ki a halászközt megélhetését. Az intézkedések novemberben életbe lépnek, s ha bárki teljesíti e feltételeket, az behozhat pontyot.

Ami a hazai piacot illeti, az elnök szerint – a korábbi értékelések alapján – keresleti piac várható, de aki halat akar venni, az biztosan hozzájuthat kedvelt termékéhez. Hogy milyen áron, az a piac függvénye. Az intézkedés egyébként nem befolyásolja az élőhal iránti igényeket, s az is látható, hogy egyre nő a feldolgozott haltermék piac. Megfelelő forrásból származó, feldolgozott haltermékek is kaphatók, amelyeknél viszont semmilyen olyan forgalmazási korlátozás nem érvényesül, mint az élő pontyszállítmányoknál. Természetesen a fogyasztók egészsége, az élelmiszer-biztonsági előírások betartása a feldolgozott termékeknél is fontos. Érdemes azonban megnézni, hogy a frissként árusított haltermék valóban friss-e? Rossz tapasztalatok vannak ugyanis atekintetben, hogy a messze Ázsiából származó hal – ha csak nem repülővel hozzák, de akkor az áron ez meg látszik – nem lehet friss.

A minőségi magyar hal nem ársversenyi kérdés, hiszen a jó minőség megéri az árát. Ugyanakkor azt is mérlegelni szükséges, hogy a magyar hal sokkal inkább a hazai konyha ízeit idézi, mint az importtermék, mondta végezetül Orosz Sándor.

H. Gy.

Sztárok a tóparton

Sokan megkérdezték, hogy a magyar halászat számára miért fontos egy horgászverseny. Nos, amióta ismerjük a multifunkcionális tógazdálkodás, az agrár-környezetgazdálkodási program, a ramsari egyezmény és a természetvédelmi oltalom alá vont területek fogalmait, azóta a horgászat, a horgászverseny is ugyanolyan létfontosságú, mint egy-egy halfőző verseny, amely általában kísérője a horgászversenyeknek. Ráadásul az olyan horgászversenyek, mint amilyen szeptember 13-án Rétimajorban, az Aranyponty Zrt.-nél zajlott, valódi társadalmi eseményé nőttek ki magukat.

A IV. Sport TV – Balzer Társasági és Média Horgászkupe keretében ismert sportolók – Kovács Katalin (olimpiai bajnok kajakozó), Cseh László (világbajnok, olimpiai ezüstérmes úszó), Bessenyei Péter (műrepülő világbajnok), Kovács (Kokó) István (boksizoló), Pesuth Rita (kick-box világbajnok), Erdei Zsolt (boksizoló) Vikidál Gyula, Straub Dezső, Méhes László, Józsa Imre (színészek) –, médiasztárok döntöttek el, hogy ezen a napon ki a legjobb horgász. Itt nem az ütőerő számított, hanem hogy ki tudja az őrspusztai tóból a legtöbb vagy a legnagyobb halat, pontyot kifogni.

Andrejszky Zoltán, a verseny kitalálója, életrehívója azért szervezte meg az eseményt, mert sokan hódolnak a horgászszervevénynek. Ehhez jó partnernek bizonyult Lévai Ferenc, az Aranyponty Zrt. elnök-vezérigazgatója, mert róla is – akárcsak a versenyzőkről – köztudott, hogy szereti a természetet, s ezt az aktív, mégis nyugodt kikapcsolódást. Négy évvel ezelőtt még a Juventus Rádió égisze alatt folyt a szervezés, de miután Andrejszky Zoltán váltott, s a Chello Central Europe Company-nál dolgozik, így harmadik esztendője ebben a felállásban rendezik meg az eseményt. Általában 40–50 3–3 fős csapat nevez a vetélkedésre, az idén 40 csapat állt rajthoz. A szervező már most ígéri, hogy az V., jubileumi versenyen különleges meglepetésekkel rukkolnak elő. De erről még korai beszélni...

Az idei verseny annyiban mindenképpen különbözött a tavalyitól, hogy ez évben – bár nem volt a horgászathoz túlzottan jó idő – nem esett az eső. Tavaly ugyanis alaposan eláztak a résztvevők, az idén viszont a halak nem érezték úgy, hogy harapniuk kell. A jelentős, több mint 10 Celsius-fokos hőmérséklet csökkenés a horgászok életét ugyan nem keserítette, de a halakét igen. Sokkal több fogásra számítottak a rendezők is, már csak azért is, mert az őrspusztai tóba több mint húsz mázsa nagytésztű pontyot helyeztek ki a tógazda. Rajtuk tehát nem múlt, hogy egy hat kilogramm négy dekás ponttyal – ezt Bessenyei Péter fogta – elvihették a fődíjat. Ami Andrejszky Zoltánt és csapatát – Fülöp László, Máté Pál sportriporterek a Sport 1

csatornán – illeti, ők bizony a harmincadik hely körül végeztek. De majd jövőre, a jubileumi versenyen megvillantják a tudásukat.

Arra a kérdésünkre, hogy miért nem természetes vízen rendezik a versenyt, a szervező azt válaszolta, hogy a jelenlévő horgászok hetven százaléka amatőr szinten űzi ezt a sportot. Vass Sándor, a Grave csapat kapitánya – a Magyar Kézilabda

Lévai Ferenc elnök-vezérigazgató

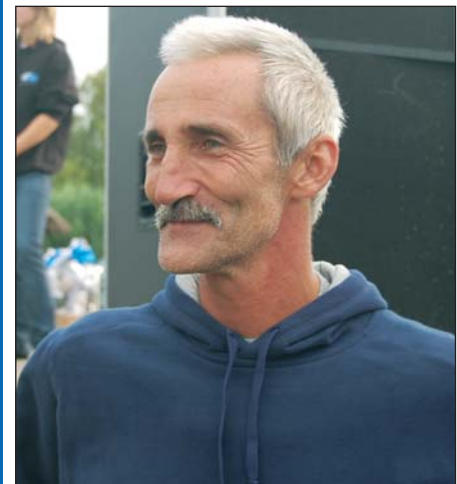
Szövetség alelnöke – például most először járt tóparton bottal a kezében. Nem titkoltan a természet szeretetére is ráéreznek a résztvevők, hiszen itt mást lát az ember, mint a városi rengetegben. S nem utolsó sorban a halat, a halételeket is megkedvelik a jelenlévők, hiszen ízletes harcsapörköltet, sült pontyszeletet, harcsával töltött káposztát, kiváló gombócós halászlét – amely ételeket a Paprika TV mesterszakácsai készítettek el – találtak fel a verseny után.

Lévai Ferenc nemcsak olimpiai, hanem halimpiai bajnokok körében sürgölődött. Egy szakma – s a halászat csodálatos szakma – akkor él meg, ha meg tud felelni a kor kihívásainak. S mit vár el a halászkortól a társadalom, a szűkebb környezet? Azt, hogy szórakoztasson is a szakma. A halfogás szórakozás, mindig is az volt, persze, a halászok mindennapjai kemény munkával

telnek annak érdekében, hogy legyen hal a vízben. Ma már nemcsak a zsákmány öröme hajtja a horgászt, hanem a természet szeretete is. Ha kifogják a halat, akkor a mérlegelés és a fotózás után sokszor visszaeresztik a vízbe, mert hátha legközelebb is horogra akad egy-egy kapitális példány. S nem csupán a halfogás fontos. Fontos a társaság, a verseny utáni közös ebéd, a borozgatás – halra bor, mindenkör, tartja a mondás – és az eredményhirdetéssel járó ugratások is.

Az idei verseny nem arról szólt, hogy mindent kifogunk a tóból, értékelt a tógazda. Ma a hal győzött, de így van ez rendjén. A horgász azonban nem adja fel: máskor az ő napja jön el, amikor teli lesz a szák. Ezen a napon viszont a hal anyagszeréje lelassult a hidegfront miatt, így az étvágy is elmaradt.

Egy tógazdával beszélgetve nem kerülhetjük meg a kérdést: a halász-horgász el-

Bessenyei Péter műrepülő világbajnok nyerte el a különdíjat

lentétet, amit ezen a versenyen nem érzékelhetett senki. Lévai Ferenc szerint harminc-negyven évvel ezelőtt, amikor a Velencei-tavat, a Tisza-tó II-t és más nagyobb természetes és mesterséges vizeket „halásztalanítottak”, akkor éleződött ki igazán a társadalmi ellentét. Azóta bebizonyosodott, hogy ezeken a vizeken nem fogtak több halat, mint előtte, viszont a halállomány megszenvedte a halász szakma hiányát. A vitát persze békés eszközökkel kell megvívni: rengeteg a közös tennivaló, például a hal védelméért, a vízpartok tisztaságáért. Az elnök-vezérigazgató az összefogás híve, ezért is javasolja, hogy jöjjön létre egy halász-horgász közös bizottság, amely vizsgálja meg, mit kell még tenni a kapcsolatok javításáért, a jobb vízminőségért és horgásztathatóságért.

H. Gy.

Haltermelés és természetvédelem

Október első felében kezdte meg az őszi lehalászást a Hortobágyi Halgazdaság Zrt. A tervek szerint a „betakarítás” másfél hónapja alatt 1500 tonna halat halásznak le, mely biztos árualapot szolgáltat a téli hónapokra. Puskás Nándor vezérigazgató és Sebestyén Attila kereskedelmi igazgató bíznak abban, hogy piaci pozícióik tovább erősödnek a Hortobágyi Hal (mely védett márka) kiváló minőségi paraméterének és az értékesítéshez kapcsolódó megfelelő kiszolgálási színvonalnak köszönhetően. A cég egyre nagyobb mértékben feldolgozott értékesíti termékeit, s már nem csupán idehaza, de külföldön is jó híre van a Hortobágyi Halnak.

A cég vezetése október 21-ére sajtótájékoztatót hívott össze annak érdekében, hogy a közvélemény is tudomást szerezzen az őszi lehalászás kezdetéről. A szervezőknek szerencsésük volt: kellemes napsütésben, igazi őszi időben került sor a halak kimérésére, mégpedig a tógazdaság elepi tóegységénél. A Hortobágyi Halgazdaság Zrt. Közép-Európa legnagyobb síkvidéki édesvízi tófelülettel rendelkező, körtöltéses halastórendszerű – állami tulajdonú – vállalkozása, ahol az extenzív haltermelés mellett a környezet védelmére is nagy gondot fordítanak. Minden egyes halastó egység népes madárvilágnak ad otthont, biztosítva ezzel a biodiverzitást.

Itt él a vidék, állapítjuk meg a vezérigazgatóval közösen, ám ő gazdálkodói szemlélettel közelíti meg a kérdést. A tavakon óriási tömegű a madárvilág, s miután a lehalászás következtében többféle vízszint alakul ki, mozaikos élőhelyet biztosítanak. Az elepi tóegységen – éppen egy 160 hektáros tavat halásztak le – a libaféléktől a darvakig megtalálható minden madárfaj, míg a mellette lévő 100 hektáros tóban a vizet igénylő madarak érzik jól magukat. A Hortobágyon az év bármely szakában találnak a madarak számukra megfelelő költő-, pihenő- és táplálkozási helyet. De ezért Hortobágy a Hortobágy, hiszen a megközelítően hatezer hektáros tógazdaság vizes élőhelyként is funkcionál.

Azt a laikus is tudja, hogy a madarak szeretik a halat, így jogos a kérdés, hogy marad-e ekkora tömeg után valami a tóban? Egyelőre marad, mert a termelési technológiát úgy alakították ki, hogy a madár is jóllakjon, s a termelő se veszítse el a kedvét. A halászok alkalmazkodtak a madárvilághoz is, ám ez az alkalmazkodás igen sokba kerül, a vízügyi költségekkel együtt aránytalanul naggyá vált a károk mértéke, így veszélyeztetheti a cég jövőbeni megélhetését. De miután a Hortobágyi Nemzeti Park területén működik a cég, így kiemelt feladatuk a vizes élőhely fenntartása. Ezt finanszírozni kell, ami azt jelenti, hogy a gazdálkodásukba be kell építeni ezeket a költségeket is.

A vezérigazgató úgy fogalmaz, hogy jut is, marad is, ugyanakkor tervszerű a termelésük. Az idén 2500 tonna étkezési halat termelnek, amelynek 80 százaléka ponty, 15–17 százalék a növényevő halfaj (amur, busa), és 2–3 százalék a ragadozó, miután a polikultú-

rás termelés ezt igényli. A növényevő halak mennyiségét az utóbbi években vissza kellett fogni egyrészt azért, mert alacsony a piaci ár, másrészt – a távol-keleti haltermékek nagy mennyiségű megjelenése okán – a korábbi piacok beszűkültek. A tavak többsége tehát pontyos tó, s a Hortobágyi Halnak jó a híre a piacokon, így nincsenek értékesítési gondok.

Puskás Nándor vezérigazgató

A termelés költségeinek növekedését az ágazat szereplői, így a Hortobágyi Halgazdaság Zrt. is kénytelen megjeleníteni az értékesítési árakban. Az elmúlt években a nyomott árak két oka volt. Az egyik a külső gazdasági körülményekből, a másik az ágazat belső vitáiból adódott. Mára a külső negatív gazdasági körülmények eltűntek, ám a belső egyet nem értés továbbra is fennáll, ugyanis a mai piaci helyzetben – keresleti a piac – semmi nem indokolja a nyomott árak tartását. A vezérigazgató úgy gondolja, hogy jobb kereskedelmi politikával, ágazati marketingmunkával a tavalyi árszínhez képest 10–15 százalékos árnövekedést kell elérnie az ágazatnak. A költségnövekedés is ezt indokolja, hiszen a múlt évben a takarmányárak, az energia ára, a bérek, járulékok emelkedtek.

A cég tavaly nyáron halbótot nyitott Debrecenben, amelynek nyomán azt tapasztalták, hogy a halfogyasztás növekedésének elmaradása nem mindig a kereslet, hanem sokkal inkább a kínálat hiányából fakad. A hal-

bolt a megnyitása után nehezen indult be, de ma már jelentős igény mutatkozik a jó minőségű, kellően feldolgozott haltermékek iránt.

Egy tógazdaság a vizes élőhelyeknek egy olyan megjelenítője, amely az Európai Unióban fogalomként is válhat. Magyarországon talán egyedülálló a halastavakon kialakult ökológiai egység, érték. Amikor egy külföldi a Hortobágyra érkezik, szinte száj tátva nézi a gazdag állat- és madárvilágot, mivel Európa más országaiban ilyen nem láthat. Nagyon fontos a magyar tógazdaságoknak az agrár-környezetgazdálkodási programban való részvétel, hiszen a vízzel, és a természetvédelemmel kapcsolatos költségek a gazdasági potenciálhoz képest aránytalanul nagy terhet tesznek a halászati ágazatban gazdálkodók vállára. A vezérigazgató a vízgazdálkodás problémáit emeli ki: a vízügyi szakemberek szaktudása, tapasztalata előtt alighanem mindenki megemeli a kalapját, de szükség volna

Sebestyén Attila kereskedelmi igazgató

egy olyan vízügyi rendszer kialakítására, amely valóban az ország érdekeit szolgálja.

A mai édesvíz-gazdálkodás igen gyenge hatékonysággal történik. A halastavakba rengeteg anomáliával és problémával terhelten, több áttétellel kerül a víz. Miközben igen jelentős pénzt fizetnek ki a tógazdák a vízért az érdekeltségi hozzájárulás kapcsán, eközben azt tapasztalni, hogy azok a művek, amelyek arra hivatottak, hogy szolgáltassák, illetve a lecsapolás időszakában elvezessék a vizet, nincsenek olyan műszaki állapotban, hogy ezt hatékonyan teljesíteni tudják. Lehalászaskor a nem elfolyó víz is jelentős többletköltségeket okoz, ugyanis nem mindegy, hogy tüz nap alatt megy-e el a víz vagy két hónap alatt. Ezeket a problémákat mindenképpen orvosolni szükséges, mert az a bevétel, amelyhez a vízügyi társaságok ezen keresztül hozzájutnak, nincs arányban azzal a nemzetgazdasági szinten is mérhető kieséssel, amit a rendszer rossz működése okoz.

H. Gy.

Ülésezett az intenzív termelők tagozata

A Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa intenzív termelői tagozata október 28-án Tiszacsegén ült össze. Hat napirendi pontot tárgyaltak meg, amelyek közül kiemelkedett Gábor Jánosnak, az FVM vezető főtanácsosának az aktuális szabályozásról szóló tájékoztatója. A tagozat döntött arról, hogy levelet írnak a szövetségnek a felszín alatti vizek halgazdálkodási hasznosítása érdekében. Arról is határoztak, hogy kidolgozzák azokat a témaköröket, amelyekkel igénybe vehetők a promóciós támogatások.

Dr. Müller Tibor, a tagozat elnöke a köszöntő után felkérte Gábor János vezető főtanácsost (FVM), hogy tájékoztassa a résztvevőket az aktuális támogatáspolitikáról, a várható rendeletek megjelenéséről. Gábor János azzal kezdte mondandóját, hogy az Európai Bizottság szeptember 9-én fogadta el a magyar Halászati Operatív Programot. Azért ekkor, mert az agrár-környezetgazdálkodási program finanszírozásáról elhúzódtott a vita, mivel a mezőgazdasági igazgatóság nem kívánta az EMVA-forrásokból a magyar akq programot finanszírozni. Brüsszelben nem értik a magyar halászat speciális helyzetét, s négy olyan feltételhez kötötték az EMVA-kifizetést, amik a magyarok számára teljesíthetetlenek. Többek között legalább 50 százalékos mezőgazdasági árbevételhez kötötték a kifizetést, s az extenzíven termelő tavakat is kizárták azzal, hogy csak hobbi céllal működtetett tavakat fogadtak volna be a program végrehajtásába. A forrásvita továbbra sem zárult le, az FVM mindent megtesz azért, hogy 2009 után 2013-ig az évi másfél milliárd forint rendelkezésre álljon a program folytatásához. Gábor János úgy fogalmazott, hogy az FVM 2010-ig előteremti a forrást az akq programhoz.

Az viszont jó hír, hogy a magyar halászság egy Brüsszel által is jóváhagyott operatív program mentén tervezheti a jövőt, mégpedig 2013-ig. Valójában nem nagy összegről van szó – évente mintegy másfél milliárd forint –, de ennek megvalósításához is szükség van egy irányító hatóság felállítására, mivel ez az osztály valósítja meg a programot. Pontosabban ez az osztály koordinálja a tevékenységet, s a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatallal közösen oldják meg a kifizetéseket. A főtanácsos szerint a minisztériumban hamarosan létrehozzák az irányító hatóságot – egy kis létszámú osztályról van szó – amely a felállítását követően máris négy támogatási rendeletet adhat ki. A rendeletek már elkészültek, csak az illetékes hatóságnak kell aláírnia. Eszerint novemberben megjelenik az alaprendelet az operatív

program intézkedéseiről, valamint az akvakultúra fejlesztéséről szóló, a természetes vízi halászzattal és a feldolgozással kapcsolatos rendeletek. Így még az idén beadhatják a kérelmeket a togzadák, amiket jövőre fizetnek ki. Pénz azonban nem vész el, hiszen a 2008-as támogatási összeget a jövő évihez adják. A támogatások 60 százalékos mértékűek, s előleg igénybevételére is lesz mód, így az utófinanszírozás is megoldható. A főtanácsos azt kéri a haltermelőktől, időben készítsék el tartalmas pályázataikat, hogy a rendelkezésre álló keretet teljes mértékben kimeríthessék.

További várható uniós rendelkezésekről is tájékoztatott Gábor János. Vita van az idegen és az őshonos halfaj fogalmáról, amit azért fontos tisztázni, mert ehhez kötődik Európában az új halfajok telepíthetősége. A jelenlegi meghatározás szerint a ponty nem számít őshonos halnak Magyarországon. Készül egy új szabályozás a biotermelésről, amelyben – egyelőre – tiltanak a hormonkezelést, vagyis a hipofízist. Ezt viszont a ná-

Elénk vitát váltott ki azon javaslat, mely szerint az intenzív haltermelés is kapjon normatív támogatást. A támogatás persze minden termelőnek jól jönne, de be kell látni, hogy az EU nem ad erre lehetőséget. A halastavak csak természetvédelmi, környezeti oldalról kaphatnak támogatást, s itt sincs termeléshez kötött normatív támogatás. A promóciós tevékenységhez viszont kapható uniós pénz, de ehhez megfelelő programokat kell kidolgozni, mégpedig ágazati szinten. Egy cég egy termékét nem lehet uniós forrásból reklámozni, de az EHA-rendelet szerint például a halfogyasztás növelésére irányuló reklámakciókhoz már lehetséges, miként a közös kiállításokon való megjelenéshez is.

S e téma kapcsán fogalmazódott meg az, hogy az intenzív tagozatnak érdemes volna az EU által is támogatott termelői szervezet alakítania. E szervezetten keresztül ugyanis könnyebben lehívható a támogatás. A termelői szervezetet az EU-ban közös értékesítésre hozták létre, s minden halászhajó tagja egy-egy szervezetnek, amelyet a nemzeti hatóságokkal el kellett ismertetni. A nemzeti hatóság a tsz elfogadása után bejelenti Brüsszelnek is a szervezet létét és működését, amelyet – mint egy szakág képviselőjét – automatikusan elfogadja a szervezetet. A termelői szervezet egyébként nem azonos a termelői csoporttal, amely magyar jogszabályok szerint jön létre és működik.

Müller Tibor aktuális problémára hívta fel a figyelmet azzal, hogy a 379/2007. (XII. 23.) számú kormányrendelet értelmezéséről beszélt. Eszerint a felszín alatti vizet nem lehet a halgazdálkodás hasznosítására fordítani, pedig ahol erre mód lenne, ott jelentősen javulhatna a termelési tevékenység eredményessége. Eppen ezért levelben fordulnak a szövetséghez annak érdekében, hogy ez a jogszabály megváltozzon, s lehetőséget adjon a felszín alatti vizek halászati célú hasznosítására.

Végezetül a tagozat azt javasolja a szövetségnek, hogy az ideai szarvasi országos halfőző versenyen tapasztalt siker nyomán az afrikai harcscából készült ételek külön

kategóriában szerepeljenek. Ez azt is jelentené, hogy az egyéb kategóriában nem lehetne e halfajból készült étellel nevezni, továbbá azt is, hogy az afrikai harcsc – amely nevével ellentétben már jó ideje magyar termék – a magyar fogyasztók körében elfogadott és elismert terméké vált.

H. Gy.

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Hasznos információk hangzottak el az értekezleten

lunk nagyobb országok haltermelői sem szeretnék, ezért olyan német javaslat él, hogy a biohal meghatározása az legyen, hogy biohal az, amely életének utolsó kétharmadát biokörnyezetben töltötte. Így az ivadék kortól az eladásig terjedne ez az időszak, az ivadékok előállításában viszont nem tiltanak a hipofízist.

Magyar-szlovén együttműködés a ritka pisztrángfélék tenyésztésében

Október elején látogatást tett a Szent István Egyetemen, illetve Hoitsy György pisztrángthenyésztő kollégánknál Dušan Jesenšek úr, a szlovén Tolmini Horgász Egyesület gazdasági vezetője. A látogatás apropóját az adta, hogy az egyesület a SzIE Halgazdálkodási Tanszékével közös kutatásba kezdett, és ennek okán előadást tartott az egyetem hallgatósága előtt.

Nyugat-Szlovéniáról és a Soča folyó völgyéről (a Soča nem más, mint a nálunk Isonzó néven ismert folyó szlovén neve) mindenkinek más jut az eszébe: a történelmet ismerők számára az első világháború csataterreit jelenti, a természetjárók és hegyászok számára a Triglav Nemzeti Parkot és a Júliai-Alpok csúcsait, a vízi sportok kedvelőinek pedig a vadvízi evezést (a raftingot) a gyors folyású hegyi folyókon. Sokan azonban azt is tudják, hogy a Soča völgye a műlegyező horgászok paradicsoma, amely a világon csak itt élő pisztrángfélék fejedelmi trófeáival csalogatja a horgászat ezen ágának szerelmeseit. A szlovén kollégák ezt kihasználva fejlesztik a környék halgazdálkodását, szép példát mutatva a természeti értékek védelmének és az ésszerű nyereséges halgazdálkodásnak az összhangjából.

Szlovénia folyóvizei két nagy vízgyűjtő területhez tartoznak: az Adriai-tenger és a Duna, illetve azon keresztül a Fekete-tenger vízgyűjtőjéhez. Az adriai vízgyűjtő legfontosabb folyója a Soča, amelyet számos kisebb-nagyobb vízfolyás táplál. A folyó völgyének izoláltsága révén annak halfaunája is önállóan fejlődött és számos csak itt előforduló halfaj vagy -változat található meg benne. A két, halgazdálkodási szempontból legfonto-

lterve genetikai épségét veszélybe sodorta a 20. század során a dunai vízgyűjtőből végzett átgondolatlan haltelepítés. A márványpisztráng a betelepített sebes pisztránggal (*Salmo trutta m. fario*), a pér pedig a dunai (illetve közvetlenül szávai) pénzes pérrel összeíva képezett hibrideket, amelyek lassan, de biztosan visszaszorították az eredeti fajokat. Bár a dunai vízgyűjtőből ma már tilos bármilyen halat betelepíteni, pillanatnyilag kizárólag hibridek alkotják a pénzes pér állományát, míg a márványpisztrágnak fennmaradtak

kisebb fajtisza állományai a Sočába torkolló számos kisebb vízfolyás elzártabb szakaszain. A szlovén természetvédelmi hatóságok felismerték, hogy ebben az esetben a teljes természetvédelmi oltalom csak még nagyobb kárt okozna az eredeti állományokban, ezért a helyi horgászegyesületekkel összefogva a fajokkal végzett okszerű halgazdálkodást támogatták, amely lehetővé teszi a fajok megőrzését, és az odalátogató horgászok révén fejleszti a vidék idegenforgalmát, valamint tisztes haszonhoz juttatja gazdálkodókat.

A Soča és mellékfolyói leghosszabb szakaszán gazdálkodó szervezet a Tolmini Horgász Egyesület. Az egyesületnek saját keltetőháza és gazdasága van 5 állandó alkalmazottal, ahol kizárólag a két fent említett fajt tenyésztik. A horgászati célú szaporításon és kihelyezésen kívül az egyesület munkatársai

folyamatosan keresik az olyan elzárt menedékeket, ahol az adriai fajok érintetlen populációi fennmaradtak. Ezek genetikai tisztaságát molekuláris biológiai módszerekkel ellenőrzik (a ljubljana egyetemmel együttműködve), az elzárt populációk egyedjeinek áthelyezésével újabb hibridizációtól mentes állományokat hoznak létre, illetve a gazdaság anyahal-utánpótlását is biztosítják.

A Szent István Egyetem Halgazdálkodási Tanszéke egy magyar-szlovén TÉT (kormányközi) pályázat keretében folytat tudományos együttműködést a ljubljana egyetemmel és a Tolmini Horgász Egyesülettel. Az együttműködés témája a két adriai faj spermájának mélyhűtése és ezáltal genetikai tartalékaik megőrzése. A kutatómunka eredetileg csak a pénzes pérre koncentrált volna, mivel ennek a fajnak csak hibrid állományai ismertek. A munka lényege, hogy különböző izolált vízfolyásokban elektromos halászeszközzel megfogott tejes egyedektől ívási időszakban spermát gyűjtünk be, azt mélyhűtve tároljuk, miközben a ljubljana kollégák egy úszóból gyűjtött minta alapján ellenőrzik, hogy az adott egyed milyen mértékben tartalmaz „adriai” géneket. Amennyiben ezek aránya magas, az egyed spermáját megőrizzük, és később felhasználhatjuk szaporításra. Ha azonban a „dunai” gének vannak túlsúlyban, a spermamintát egyszerűen megsemmisítjük. Így több célt is elérhetünk: növeljük a gazdaságban szaporított utódokban az adriai gének hányadát, az izolált populációk esetében azok esetleges kipusztulása után is használhatók lesznek a génjeik (a környéken gyakori földrengések, földcsuszamlások és árvizek tényleges veszélyt jelentenek az elzárt állományokra), illetve csökkenthetjük az anyaállományban tartott tejesek számát és ezzel takarmányozási és nevelési költségeinket is. Ugyanezen okoknál fogva a szlovén kollégák már a márványpisztráng spermájának mélyhűtését is kezdeményezték, amiben természetesen szintén partnerek vagyunk. Az együttműködés első évében a pénzes pér spermáján a spermamélyhűtés módszerét optimalizáltuk a fajra és 60–70% feletti kelést értünk el a mélyhűtött spermával termékenyített ikrában, 50–60%-os kontroll kelés mellett.

Márványpisztráng

Adriai pénzes pér

sabb faj a pisztrángfélék közé tartozik, az egyik a márványpisztráng (*Salmo marmoratus*), a másik a pénzes pér (*Thymallus thymallus*) adriai alfaja. A márványpisztráng egy több, mint 120 cm hosszúra és 20 kg-nál nagyobbra megnövő ragadozó pisztrángféle, amely az ide látogató horgászok legnépszerűbb zsákmánya. Mindkét faj állományát, il-

Horváth Ákos, Urbányi Béla
Szent István Egyetem,
Halgazdálkodási Tanszék